

M. K. P. S Z E M I N Á R I U M

14. FÜZET

RÁKOSI MÁTYÁS

**PÁRTUNK FELADATAI
A VÁLASZTÁSOK KÜSZÖBÉN**

1945 AUGUSZTUS 15.

CSAK PARTTAGOK RÉSZÉRE!

KÉZIRAT GYANÁNT.

MÁGYAR KOMMUNISTA PÁRT
KÖZPONTI VEZETŐSÉGE PROPAGANDA OSZTÁLYÁNAK KIADÁSA

M. K. P. S Z E M I N Á R I U M

14. FÜZET

RÁKOSI MÁTYÁS

**PÁRTUNK FELADATAI
A VÁLASZTÁSOK KÜSZÖBÉN**

1945 AUGUSZTUS 15.

CSAK PÁRTTAGOK RÉSZÉRE!

KÉZIRAT GYANÁNT

MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT
KÖZPONTI VEZETŐSÉGE PROPAGANDA OSZTÁLYANAK KIADÁSA

Felelős kiadó: Dr. Gerő György.

Szakra Irodalmi és Lapkiadó-vállalat, Nyomdai R. T.

Felelős vezető: Nedeczky László.

Elvtársaim! Harmadszor vagyok a budapesti aktíva előtt és mindig egyben-másban fordulópontot jelentő időben jutott részemre a feladat, hogy beszámoljak pártunk kérdéseiről. Először februárban beszéltem, majdnem pontosan egy félévvel ezelőtt, utána a májusi pártértekezletet megelőzően és most, így az ősz küszöbén.

Az elvtársak tudják, hogy pártunk döntő feladata május óta az újjáépítés kérdése. *Az újjáépítéssel kapcsolatban egy sor új probléma merült fel*, olyan, amit még májusban nem láthattunk. Például a *munkafegyelem* kérdése. A másik, aminek a jelentőségét akkor szintén nem láttuk ilyen világosan, *az intelligencia, a technikai intelligencia és az ipari munkásság rossz viszonya*. Ez, mint az eddigi tapasztalatok mutatják — szintén hátráltatja az újjáépítést és ezért e kérdéssel a Kommunista Pártnak foglalkoznia kell, még pedig sürgősen. Rendkívül aktuális lett *a spekuláció elleni harc* és ezzel kapcsolatosan *az infláció kérdése is*.

En most az aktíva előtt mégsem ezeket a kérdéseket vetem fel, hanem *pártunk növekedési problémáit* és egy új problémát, ami részben a nemzetközi, részben a magyar viszonyokból adódik: *a választások kérdését*. Ez viszont összefügg az ország általános konszolidációjával és jelenti azt, hogy kezdünk nemcsak gazdasági, de politikai téren is *az ideiglenesről a véglegesre átmenni*.

I. PÁRTTAGSÁGUNK NÖVEKEDÉSE

Kezdem pártunk növekedésének és kádereinek kérdésével. Előbb néhány számot fogok említeni. Mikor először beszéltem a budapesti aktívának, akkor pártunk még gyermekcipőben járt. Az a körülmény, hogy ennek még nincs hat hónapja és máris úgy beszélünk róla, mint oly időről, amikor gyermekcipőben jártunk, mutatja, milyen rohamosan fejlődik a párt.

Félévvel ezelőtt az országos taglétszámot inkább becslés, mint számolás alapján 30.000-re tettük. Budapest taglétszáma, amely pontosan megállapítható volt, 6000 körül járt. A pártkonferencia idején, körülbelül három hónappal később a budapesti pártszervezetek taglétszáma 26.000 volt, ugyanakkor az országos taglétszám valamivel 150.000 fölött állott. Ma, nem egészen három hónappal később, — az országos taglétszám 300.000-en felül áll (taps), a nagybudapesti taglétszám most 44.000 körül jár. Azért nem mondok határozott számot, mert az utolsó héten megint rohamosan nőtt a tagság és a titkár elvtársak közölték, hogy körülbelül 4000-rel nőtt egy hét alatt a budapesti tagság. Ebben Csepelnek jelentős része van, ahol egy hét alatt 700 új tag jelentkezett (taps), belőlük körülbelül minden ötödik a Szociáldemokrata Párttól jött át. (Éljenzés, taps.)

Ezeknek a számoknak kiegészítésére még el kell mondanom azt, hogy most, amikor az ideiglenes pártigazolványokat rendes tagsági könyvekre váltjuk át, kiderül, hogy *igen kicsi a fluktuáció*. Az elvtársak, akik beiratkoztak a pártba, lényegében ott is maradtak. Amennyire a budapesti adatokat általánosítani lehet: 100 tag közül, aki beiratkozott a pártba és ideiglenes igazolványt kapott, 92 jelentkezett a végleges pártkönyvéért és a hiányzó 8 közül is néhány azért nem jelentkezett, mert vidékre ment, elment lakni, egyszóval technikai okokból, nem pedig azért, mintha hátat fordított volna a pártnak. Ez a szám azt mutatja, hogy *pártunk fiatalága ellenére erősen magához tudja vonzani azokat, akik egyszer átlépték küszöbét*.

Ez nagyon biztató számunkra, mert hiszen tudjuk, hogy ugyanakkor más pártoknál igen jelentékeny a fluktuáció. Egyik-másik ilyen szomszéd pártnak a szervezete átjáróház, ahova ki- és belépnek az emberek. Így tehát az első látásra a párt fejlődése igen szép és igen egészséges. Egyik-másik vérmes elvtársunk azt mondja, ha így folytatódik, két hónapon belül el fogjuk érni a félmilliót. Remélem, az illető nem lesz rossz jós. Bár a fejlődés, a párt fejlődése erőteljes, egyenes, mert egyetlen olyan hét sem volt, amelyben komoly lassulás mutatkozott volna a párt növekedésében, meg kell állapítanunk, hogy *ami a tagszerzést illeti, a többi pártok, elsősorban a Szociáldemokrata Párt mellett, kissé elmaradtunk*.

II. PÁRTSZERVEZETEINK HIBÁI GÁTOLJÁK PÁRTUNK NÖVEKEDÉSÉT

A Szociáldemokrata Párt tagsága a miénknél lényegesen nagyobb. Valószínűleg másfélszer akkora, ötven százalékkal nagyobb a taglétszámuk, mint a miénk. Természetesen ez magában véve egyáltalán nem volna meglepő és nem találnék benne semmi különöset, tekintettel arra, hogy önáluk a tagfelvétel hasonlíthatatlanul kisebb ellenőrzéssel és kevesebb formasággal jár. A baj ott van, hogy a Szociáldemokrata Párthoz került egy egész sor olyan munkás, intellektuel és valószínűleg paraszt is, akinek a helye tulajdonképpen pártunkban lenne.

Hogy ez így van valójában, arra nézve talán elég a csepeli adatokat felsorakoztatni, ahol a Kommunista Párt legfeljebb 3—400 taggal volt gyengébb az üzemben, mint a Szociáldemokrata Párt. A Kommunista Pártnak körülbelül 3000 tagja volt az üzemben a múlt héten 14.000 munkáslétszám mellett, a szociáldemokratáknak néhány százzal több. De mindenki előtt világos, hogy annak a háromezer egynéhányszáz munkásnak, aki a Vörös Csepel gyáraiban a Szociáldemokrata Pártban van, igen jelentékeny része helyet foglalhatna a Kommunista Pártban is.

Többé-kevésbé hasonló a helyzet a budapesti nagyüzemek legtöbbszörében és Csepelen, mindenütt az a jellemző, hogy a kommunisták és a szociáldemokraták taglétszáma együttvéve rendszerint nem éri el a munkáslétszám felét, ami annyit jelent, hogy még óriási toborzási terület van szabadon. Ezeket a számokat azért idézem ilyen részletesen, hogy az elvtársoknak módjuk legyen számszerűleg megállapítani, hogy pártunk jó növekedése ellenére van még épp elég munkaterület, ahol a taglétszám növelését meg lehet kezdeni.

Megnéztük azokat az okokat, amelyek oda vezettek, hogy ezek a munkások nem jöttek a Kommunista Pártba, párton kívül maradtak vagy beléptek a Szociáldemokrata Pártba. A döntő ok, — egybehangzó vélemény szerint, — *elvtársaink szektáriánus magatartásában* keresendő. Ez a legfontosabb ok, amiért a munkásoknak ezt a számunkra megfelelő részét a Kommunista Párt nem tudta felvenni.

Aki emlékszik az első hónapokra: januárra, februárra, márciusra, amikor a munkásság zöme a Kommunista Párt

felé hömpölygött, annak arra is kell emlékeznie, hogy az elvtársak egy jelentékeny része ebben az áradatban valami olyan kisebbfajta csapást látott, amivel szemben sürgősen védekezni kell.

Természetesen e védekezésben volt egy kis egészséges mag is. Abban az időben az elvtársak jelentékeny része újonc volt a legális mozgalomban és a jelentkezők túlnyomó többségét nem ismerte. S mert ugyanakkor ismételtén előfordult, hogy fasiszták furakodtak be a pártba, akiket aztán ki kellett dobni, természetesen erősen vigyáztak. Úgy, hogy — mondom — volt ebben az óvatosságban egy magocska helyes dolog is. A baj csak az volt, hogy ezt aztán általánosították és nagyon nehezen vettek föl tagokat. Abban az időben, — aki ezzel foglalkozott, az tudja, — semmi kü'önös nem volt abban, ha egy szervezetnek kétszáz tagja volt és mondjuk nyolcszáz belépési nyilatkozat várt előkészítésre és várt néha hónapokig.

Egészen természetes, hogy a munkások, akik politikailag tevékenykedni akartak, *megúnták a várakozást és gyakran beléptek a Szociáldemokrata Pártba*, ahol jelentkezésük alkalmával rögtön kiadták nekik a pártkönyvet is és ezzel lehetőséget adtak azonnal, hogy egy munkáspártban dolgozhassanak. Sajnos ez a vonal azután — azon az alapon, hogy a szokás természetévé válik, — sok helyen természetévé vált a mi elvtársainknak, kerületi és körzeti titkárainknak és ez nem egy helyen mind a mai napig megmaradt. Két kéttel ezelőtt egyik nagy budapesti kerületben megállapítottuk, hogy a tagság egy harmadának megfelelő belépési nyilatkozat fekszik elintézetlenül és ezeknek a belépési nyilatkozatoknak igen jelentékeny része hetek óta fekiúdt ott. *Megállapítottuk, hogy felvételi feltételeink egy legális párt keretei között túlságosan merevek*. Mi ma is pontosan azokat a feltételeket alkalmazzuk a felvételnél, ugyanazokat az elővigyázati rendszabályokat, amiket januárban és februárban. Holott azóta eltelt egy fél-esztendő, az üzemekben vagy kerületekben dolgozó elvtársak közben legálisan működtek, száz és száz, vagy ezer és ezer embert ismertek meg személyesen.

Ha januárban vagy februárban mondjuk hetekig tartott, amíg egy új jelentkezőt, akit véletlenül nem ismertünk, személyesen leellenőriztük, ma már a legtöbb helyen ritkaság az olyan jelentkező, akit senkise ismerne. Az első időben a központi párttitkárság gyakran kapott olyan leveleket, hogy

X. Y. szeretne belépni a pártba, de nincs kommunista párttag ismerőse és ezért nem akarják felvenni a pártba. Ezek a levelek lassanként elmaradtak, mert a párt növekedésével a probléma megszűnt. Ma már a legtöbb helyen kivétel nélkül órák alatt meg lehet állapítani, hogy a felvételre jelentkező lényegében kicsoda. A mai viszonyok között tehát enyhíteni lehet és enyhíteni kell a régi szigorú felvételi feltételeket, amely szigorúságnak annakidején részben az volt az oka, hogy akkor nem ismertük az embereket.

Elmondották az elvtársak, hogy egy-egy munkásnak milyen kínjába került *a kérdőívet kitölteni*. Ez lényegében egész komoly munka annak a számára, aki nem szokott ilyen kérdőíveket kitölteni. Még nagyobb munka az önéletrajz megírása. Hallottam olyan esetet, hogy egy munkás, amikor már nagy keservesen kitöltötte a kérdőívet, nekiült az önéletrajz megírásának. Soha életében nem írt önéletrajzot és amikor három-négy sort, hosszú gondolkodás és izzadás után leírt, odavágta a tollat, széttépte az önéletrajzot és belépési nyilatkozatot és elment.

A titkár elvtársak megállapították, hogy az önéletrajzok túlnyomó többsége egyáltalán nem is azt tartalmazza, amire tulajdonképpen szükség volna. A legtöbbször nem mond semmivel sem többet, mint amennyi a kérdőívben benne van, úgy hogy ⁷legtöbb titkárunk át se olvassa az életrajzot. Szóval kétségkívül ilyen esetekben az életrajz és vele kapcsolatos ilyen feltételek nehézségeket okoztak, visszatartottak egy csomó embert attól, hogy belépjen a pártba.

Például Csepelen voltam a múlt héten és egyik elvtárs, aki mérnökökkel dolgozik, azt mondta: ha a mérnökök megtudják, hogy nekik nem kell életrajzot írni, kétségkívül tömegesen lépnek be a pártba. *Az a körülmény tehát, hogy életrajzot kell írni, egy ilyen fontos üzemben egy csomó mérnököt visszatartott a belépéstől.* Szóval voltak ilyen technikai akadályok is.

A mi elvtársaink persze ezt még megtetőzték. Én már egyszer beszéltem arról, hogy a nyáron rájöttem arra, hogy a hatodik kerületben — és utóbb kiderült, hogy egy csomó más kerületben is — az újonnan jelentkezők lakóházában a kapu alá egy igen terjedelmes plakátot ragasztottak ki, aminek szövege ilyen volt: „X. Y., aki ebben a házban lakik, be

akar lépni a Kommunista Pártba. Aki valami becstelent, vagy aljasat tud róla, az legyen szíves jelentse a Kommunista Pártnál itt és itt.“ És jellemző, hogy maguk a titkár elvtársak, akik ezt kigondolták, egymás közt kedélyesen pellengérnek hívták ezt a plakátot. Megkérdezték: „X. Y. jelentkezett felvételre, kiraktátok már a *pellengért* a kapuja alá?“ És nem vették észre, hogy ezzel nem vonzották, hanem taszították a tagjelölteket. Ha abban a házban még véletlenül lett volna 5 ember, aki be akart lépni a pártba, annak biztosan elment volna a kedve az ilyen pellengéértől. Alig két hete, amikor az üzemi titkárok gyűlésén szóvá tettem ezt, jelentkezett egy elvtárs és azt mondotta: „Nálunk, még mindig divatban van“, dacára annak, hogy hónapok óta letiltottuk.

Nemrégiben, — talán 10 nappal ezelőtt — az OTI párt-szervezetet néztem meg. Feltűnően kevés a kommunista. Kérdezem: „Mit csinálnak maguk, hogy ilyen kevés a tagság?“ A végén kiderült, hogy mielőtt felvesznek valakit, néhány hónapig „*pártonkívüli pártmunkát*“ kell végeznie. Szóval pártmunkát, de párton kívül. Hát természetes, hogy ilyen körülmények között nem nagyon törik magukat az emberek a pártba. Folytathatnám a felsorolást hosszú ideig.

Láthatják az elvtársak, hogy ebben a tekintetben igen komoly hibákat követtünk el: mesterségesen visszatartottunk egyébként megfelelő embereket a párttól. Kezdetben ezeknek a módszereknek megvolt az értelme és érthető is volt. Mi nem tudhattuk előre, hogy azokkal a káderekkel, amelyek rendelkezésünkre állottak, hogyan fogjuk megoldani az új tagság átgyűrásának óriási kérdéseit. Ténylegesen fennállt az a veszély, hogy a párt elvizenyősödik, a sok új tagot nem tudjuk megemészteni és a mennyiség e'öbbs vagy utóbb a minőség rovására fog menni. Ez a veszély, mondjuk januárban, márciusban, amikor még nem ismertük a saját viszonyainkat, bizonyos fokig megvolt és óvatosságra intett bennünket.

Ma azonban nagyban és egészben elmondhatjuk, hogy az új tagság megállta a helyét. Ebben valószínűleg része van a megjavult iskolázásnak, a különböző tanfolyamoknak, a párt javuló propagandájának, a sajtónak stb. De nagyban és egészben nem igazolódott azoknak a félelme, akik tartottak tőle, hogy rengeteg új tagunkat nem tudjuk a pártvonalba beépíteni. Ma, miután ezt megállapítottuk, el kell távolítani ezeket

a saját magunk által alkotott korlátokat, amelyik kezdik komolyan veszélyeztetni a párt növekedését.

Hibákat követtünk el az értelmiség felé is. Itt is voltak igen konkrét okaink arra, hogy az értelmiségiekkel szemben, akik a párt felé közeledtek, kissé nagyobb óvatosságot és ellenőrzést gyakoroljunk, mint ahogy azt az egyszerű munkással vagy paraszttal szemben tettük. Az ok nagyon érthető. Az értelmiségnél nagyobb volt a valószínűsége annak, hogy az illetőt nem kommunista meggyőződés, hanem mondjuk karrierizmus, álláshajhászás stb. hozza a párt felé. Úgy, hogy ebben a tekintetben, különösen kezdetben jogos volt a munkásnál vagy a parasztnál nagyobb ellenőrzés.

Később azonban itt is az történt, hogy a szokás természetünké vált, és lassanként sok helyen olyan nehezen vettük fel a pártba az értelmiséget, amit már semmi pártérdekkel indokolni nem lehetett. Úgy, hogy ebben a tekintetben pártunk alaposan elmaradt a szükségestől. Ha nagyban és egészben a parasztok és az ipari munkások úgy vannak képviselve a pártban, ahogy ezt az országos átlag megköveteli és a Kommunista Párt érdeke megköveteli, ugyanakkor *az értelmiség terén ettől messze elmaradtunk*, ami — mint mindjárt látni fogjuk, — a párt fejlődésében kezd igen komoly bajokra vezetni. Az elvtársak ugyanezzel kapcsolatban teljesen elhanyagolták nemcsak az intelligencia toborzását, hanem általában a toborzást, az új tagoknak a pártba való vonzását. Körülbelül úgy álltak, mint mondjuk a tutajos, aki vár, hogy a folyóban ússzanak le az egyes szálfák és, amikor az orra előtt van a szálfá, akkor belevág és kihúzza a partra. Szóval várták, hogy mit hoz a víz.

III. TOBOROZZUNK PÁRTTAGOKAT

Általában elmondhatjuk, hogy eddig a proletariátus és a magyar nép haladó rétege egyenletesen özönlött a Kommunista Párt felé. Így ebből a módszerből nem származott eddig baj. Most azonban már több mint 300.000 tagunk van és természetes, hogy a régi önmagától való özönlés a párt felé nem lehet olyan erős, mint amikor 30.000-en voltunk. Most tehát ezen a téren is változtatni kell. Necsak várjuk, amíg valaki magától jelentkezik a pártba, hanem környezetünkben, ahol

dolgozunk, nézzünk magunk körül és nézzük meg, hogy ki volna azok közül, akik még nincsenek a pártban, alkalmas arra, hogy beneveljük a pártba. Az sem baj, ha ez illető már más pártban van: mondjuk, ha munkás a Szociáldemokrata Pártban, vagy ha értelmiségi, a Kisgazda Pártban vagy a Polgári Pártban. Most már, — miután visszatekintünk féléves működésünkre, — nyugodtan megállapíthatjuk, hogy ezeknek jelentékeny része régen benn lett volna a Kommunista Pártban, hogyha mi saját merevségünkkel, saját apró hibáinkkal nem löktük volna őket oda, ahol most vannak.

Ennélfogva *a kommunista most térjen rá a toborzásra.* Most már igazán nem kell szégyenkezniük. Ha akkor, amikor a pártnak 30.000 tagja volt, kezdtünk volna ilyen toborzásba, sokan azt mondták volna, hogy a párt kicsi, kénytelen szaladgálni a tagok után. Ma, amikor a párt, több mint 300.000 tagot számlál és el lehet mondani, hogy naponként 3—4.000-rel nő, akkor ez a gondolat senkiben fel nem merül. Mi azonban menjünk most már ezen a téren is egy lépéssel tovább és térjünk át a toborzásra, mégpedig nemcsak a munkások és parasztok között, hanem az értelmiség között is, szóval minden vonalon.

Elsősorban a technikai értelmiségre fordítsuⁿk gondot, amelynek szerepe az újjáépítésben, éppen mert a gyárakban dolgozik, felmérhetetlen. Nekünk most már nem elég, hogy az értelmiséget arra kérjük, hogy jöjjön közelebb a demokráciához. Nekünk most már egy lépéssel tovább kell mennünk és azt kell mondanunk az olyan értelmiséginek, aki magánbeszélgetésében, felszólalásával vagy tettével megértette velünk, hogy a Kommunista Párttal szimpatizál: „Ha helyesli azt, amit mi teszünk és látja azt, hogy a mi pártunk jobban, öntudatosabban, jövőbelátóbban gondolkodik, mint a többiek, akkor nem elég kívülről helyeselnie, hanem tessék bejönni hozzánk, mert a párton belül kétszer annyi energiával és sikerrel dolgozhat az újjáépítés szempontjából“

Meg kell mondanom, hogy ebben a tekintetben az elvtársak túlnyomó többsége meg van lepve, amikor ezt a javaslatot teszem. Amikor a főispánok értekezlete volt nemrégiben, felvettem ezt a kérdést a főispánoknak és alispánoknak: „Toboroztok-e ti a magatok körében, a köztisztviselők között a Kommunista Párt számára?“ Kiderült, hogy egyetlen egy sem toborozott. Sőt, amikor az egyik főispán elvtársat

megkérdeztem: „Hát legalább megtudakolta-e a tisztviselőitől hogy ki milyen párti?“, akkor kissé szégyenkezve és feszélyelve azt mondotta, „hogy csak nem fog ilyet kérdezni tőlük“. Holott ugyanakkor azt látjuk, hogy más párti főispánok teljes gőzzel és meglehetősen rabiátus eszközökkel folytatják pártjuk számára a tagok szedését. Mindenki tudja például, hogy a nógrádi főispán, aki szociáldemokrata, egyszerűen összehívta az összes jegyzőket a megyéből, valamennyit beléptette a Szociáldemokrata Pártba és megbízta őket, hogy a faluban szervezzék meg a Szociáldemokrata Pártot. Természetesen mi ilyen módszerekkel nem dolgozunk, de ettől a módszertől még ezer kilométerre van az, hogy a főispánunk szégyenlősen kijelenti, hogy ő nem kérdezi meg a tisztviselőknek a pártállását, még magánbeszélgetésben sem. Szóval ezen a téren feltétlenül változtatnunk kell.

Meg kell szüntetnünk elsősorban a felesleges formásokat. Mi ezért elhatároztuk, hogy az *életrajzokat nem kérjük* többé a belépés alkalmával, tekintettel arra, hogy a belépési nyilatkozat kérdései lényegében már tartalmazzák az életrajz legfontosabb adatait. Csak azoknál kérünk életrajzot, akiket valami pártfunkcióra akarunk alkalmazni, mert természetesen ezeket meg kell alaposabban nézni.

A *párttagsági könyvek kiadását* se fogjuk hetekig vagy hónapokig elódázni, annál is inkább, mert a késedelmes kiadás oka az esetek 99 százalékában egyszerűen bürokratizmus. Az elvtársak nem fektettek elég súlyt arra, hogy ezeket gyorsan elintézzék. Tehát ilyen apróságokon változtatni fogunk. De természetesen ezek nem lényegesek.

IV. MEG KELL JAVÍTANI KAPCSOLATUNKAT A TÖMEGEKKEL

Sokkal lényegesebb az, hogy megváltozzon a kommunista funkcionáriusnak, de az egyszerű tagnak is az összbeállítottsága a tömegekhez. Amennyiben funkcionáriusról van szó, meg kell viszonyának változnia saját tömegeihez, saját kommunista tagságához is. Mi már gyakran beszéltünk arról, hogy a Kommunista Párton belül nem ritka a diktátor, a „kiskirály“ típus és bár sokat harcolunk ellene és kétségkívül vannak komoly eredmények, mégis ezt a típust nem sikerült

végleg kiküszöbölni és nem egy helyen még megtaláljuk. Minél messzebb van az illető elvtárs a pártközponttól — és ez a messzeség nem feltétlenül földrajzi messzeséget jelent, — annál elevebben él még ez a típus és az eredmény az, hogy sok helyen a pártot — bár tisztelik, de nem szeretik, sőt nem egy helyen félnek tőle. Különösen falvakban gyakori ez. Ennek az okai elsősorban ezek a kiskirályok és hogy ezek a diktátorok még működnek, arra naponként hallunk eseteket.

Éppen ma mondotta Rajk elvtárs például, hogy kapott egy jelentést, hogy X. Y. falusi párttitkár, ha kocsira van szüksége, a parasztoktól ugyanúgy beköveteli, mint régebben a szolgabíró. Semmiféle állami funkciója nincs, csupán a helyi Kommunista Párt titkára. De a parasztok abban a faluban úgy tekintenek a kommunista párttitkára, mint valakire, aki a régi csendőrőrmester és a jegyző között van. Természetes, hogy ott a Kommunista Pártra másképp néznek, mint ahogy mi azt szeretnők.

Ez egyébként a saját tagsággal szemben is előfordul. Amikor én májusban szóvátettem, hogy az ilyen kiskirályok nemcsak a nemkommunisták felé basáskodnak, hanem gyakran a saját elvtársaik felé is olyan káplári hangot használnak, — azt hittem, hogy ennek a felemlítése segíteni fog. Most felhívták a figyelmemet arra, hogy sok helyen az ilyen funkcionáriusok elnyomják a pártiskolából visszatért elvtársakat és nem engednek nekik fejlődési lehetőséget. Nem adnak nekik olyan beosztást, ami új képesítésüknek megfelel.

Kétség nem fér hozzá, hogy ez a szellem kezd a párton belül is komoly bajokat okozni. Gátolja a fiatal erőknek a felnövését. Mi felismertük ezt a veszélyt és ezért elhatároztuk, hogy széles, átfogó módon próbáljuk megmagyarázni — a nem-kommunista tömegeknek is — a Kommunista Párt lényegét. Azt akartuk elérni, hogy a Kommunista Párttól ne féljenek és ne csak tiszteljék, hanem rokonszenvezzenek vele. *A Kommunista Párt legyen igazi vonzó tömegpárt, vér a magyar nép véréből és hús a magyar nép húsából.* Ezért megfelelő előkészítés után létrehoztuk azokat az új típusú nagygyűléseket, amikre az elvtársak az utolsó 6—8 hétben felfigyelhettek.

V. AZ ÚJTIPUSÚ NAGYGYŰLÉSEK.

Ezeknek a gyűléseknek a lényege az, hogy a kommunista nagygyűlésekre ne csak a közvetlenül politikailag érdeklődők vonuljanak fel. Gondoskodtunk róla, hogy ez a nagygyűlés bizonyos fokig *népünnepély* jelleggel is bírjon. Ha szabad ezt a kifejezést használnom, aféle politikai búcsú legyen, ahova szívesen megy nemcsak a politika iránt érdeklődő vidéki ember, hanem ahová elhozza a feleségét, leányát, aki ott jól érzi magát, akinek nemcsak az eszére tudunk hatni, hanem az érzelmeire is, aki ott szórakozik. Egyszóval hozzá szokik ahhoz, hogy a Kommunista Párt népgyűléseire szívesen menjen, örömmel menjen és ha a Kommunista Párt nevét hallja, a Kommunista Párttal együtt a gondolatában mindig élve, bővérű, népies, kacagó, vidám dolgok is eszébe jussanak — ne csak a hosszú, őszszakállú politika: szónoklatok.

Szóval ez volt a mi meggondolásunk. Megmondom, nem minden tétovázás nélkül léptem erre az útra, de azután ki derült, hogy az út helyes és az elvtársak tudják, hogy ezekkel a népgyűléstípusokkal igen komoly eredményeket kezdtünk elérni. Hozzájutottunk olyan tömegekhez, különösen nőkhöz, lányokhoz és falusiakhoz, akik azelőtt nem nagyon jártak népgyűlésre és különösen nem jártak kommunista népgyűlésre. Az utolsó hetekben sok ilyen gyűlést tartottunk. Tíz napja volt például a debreceni nagygyűlés, ahol 40.000 paraszt volt jelen. Több, mint ezer feldíszített kocsival jöttek a parasztok, helyenkint 40—50 kilométerről. Magukkal hozták leányaikat, asszonyaikat, szóval úgy jöttek a Kommunista Párt népgyűlésére, mint ahova érdemes az egész családot is elhozni.

Hasonló dolog történt Békéscsabán. Ezt a két várost azért említtem, mert tudjuk, hogy egyik sem ipari város, s a környéken sincs ipari proletáriátus. Ha tehát 50—60.000-es tömeg jelent meg ezeken a helyeken, ennek 80—90%-a paraszt volt. Persze nem vesszük százszázalékos lecsatlakozásnak azt, ha egy paraszt megjelenik a kommunista gyűlésen, de viszont nem húnyhatunk szemet az előtt a körülmény előtt, hogy 30—40 kilométerről bejön feleségestől, lányostól a kommunista népgyűlésre, ott lelkesedéssel veszi ki a részét, pon-

tosan kivárja a végét, éljenez és kétségkívül kellemes benyomásokkal megy vissza falujába.

Még egy érdekes tünet van ezekkel a népgyűlésekkel kapcsolatban. Kezdetben mindig én voltam az ilyen gyűléseken a főszónok és nem tudtuk megállapítani, hogy a nagy tömeg nekem szól-e személy szerint — mert ugye az emberek megjelennek, megnézni ki az a Rákosi, hogyan beszél —, vagy pedig a párt vonzó erejének. De a debreceni és békéscsabai nagygyűlésen a központi vezetőség más tagjai voltak már jelen és kiderült, hogy azok az óriási tömegek egyedül és kizárólag — vagy, ha eltekintünk az illető elvtársak egyéni vonzóerejétől, — lényegében *a párt vonzóerejének a bizonyítékai* voltak. Ugy, hogy ebben a tekintetben mi már megtettük a kezdő lépést és az az érzésünk, hogy legalábbis a Tiszántúl és a Duna-Tisza-közén, ahol ezeket a gyűléseket csináltuk, ott megtört a jég. Nemcsak a munkások, de a parasztok is kezdenek a Kommunista Párt felé fordulni és velük együtt az értelmiség jelentékeny része.

Az értelmiség jelentékeny része kezd felénk orientálódni. Amikor Csepelen voltam, az egyik körzeti titkár közölte, hogy az előző napon öt mérnök lépett be a kommunista pártba. Egy napon öt mérnök. A debreceni elvtársak elmondták, hogy ott az egyetemi tanárok közül többen be akartak lépni a Kommunista Pártba, köztük olyanok is, akiknél politikai okokból okosabbnak tartottuk, hogy ne is közöljük az illetőknek a belépését. Egyebütt is látjuk, hogy az értelmiség között is kezd megtörni a jég. A pártnak tehát ezen a téren is igen komoly sikerei vannak.

VI. FOKOZOTT MUNKÁT AZ ELHANYAGOLT TERÜLETEKEN!

Még csak a Dunántúl nincsenek sikerei a pártnak. A Dunántúlon mi magunk komoly hibákat követtünk el, amennyiben különböző okokból *elhanyagoltuk a Dunántúl legnyugatibb részét*. Mondjuk úgy Esztergomtól nyugatra, Tatabányán és Szekszárdon át le Pécsig, ezt a területet tűrhetően megoldoztuk. De ami ettől nyugatra van, azt a területet a legközelebbi hetekben vagy hónapokban kell alaposan munkába venni. Én nem hiszek abban, hogy a dunántúli nép lényegesen más lenne,

mint mondjuk a duna-tiszaközi, vagy a felvidéki és meg vagyok győződve arról, hogy ha a Kommunista Párt megfelelő erővel nekilát a munkának, az eredmény ott sem fog elmaradni. Bizonyos, hogy ott a Kommunista Párt még nem fejtett ki megfelelő munkát sem a munkások, sem a parasztek körében, de ugyanolyan bizonyos, hogy a többi pártok sem dolgoztak meg őket. Lényegében ott szűzi talaj van és nem tartok attól, hogy nem tudunk kellő eredményt elérni, ha alaposan munkához látunk.

Az összkép, ami adódik, azt mutatja, hogy négy hónappal ezelőtt, vagy három hónappal ezelőtt kissé elhanyagoltuk a toborzást. Pihentek az elvtársaink a babéraiakon, vagy talán azért maradtunk le egy kicsit a tagszerzésben, mert a párt figyelmét az újjáépítésre irányítottuk. Most az az érzésem, hogy kezdjük ezt a lemaradást behozni és a párt újra elkezd gyorsan nőni. Mégpedig ezúttal növekedése nem annyira Budapesten és az ipari munkások között gyorsul meg, mint inkább a parasztek és az értelmiségiek között. Jellemző erre, hogy például a Duna—Tiszaközötti területi titkárság taglétszáma az utolsó három hónap alatt majdnem megháromszorozódott, pedig ezen a területen az ipari munkások száma aránylag kicsi. Szóval kezd a párt ezen a téren fejlődni.

Nekünk különösen nagy szükségünk van a legközelebbi időben arra, hogy az értelmiség között felnyomuljunk. Ez erősen összefügg a Kommunista Párt távolabbi perspektívájával. Én itt nem sokat akarok beszélni a Kommunista Párt perspektívájáról. Nekem az az álláspontom, hogy a többi párt se nagyon sokat beszél arról, hogy mit óhajt a távol jövőben csinálni és semmi okunk sincs arra, hogy feleslegesen beszéljünk erről. Ennélfogva a Kommunista Párt se beszél sokat a jövő terveiről, annál is inkább, mert hiszen mindkét kezete tele van munkával. Számptalan feladat van, amit most kell megoldanunk.

VII. ÉPÍTSÜK BE A NÉPI ERŐKET AZ ÁLLAMAPPARÁTUSBA!

Mi most a kapitalizmussal olyan együttélést akarunk, amit a természetrajzban szimbiózisnak nevezik ezt. Ez az együttélés annyit jelent, hogy a kapitalizmusnak lehetősége van arra, hogy keressen, hogy megtalálja hasznát, de meg-

felelő megszorításokkal. Az első megszorítás az, hogy semmi körülmények között se álljon elő olyan helyzet, hogy a kapitalizmus ugyanolyan szabadságot élvezzen a harácsolás és a kizsákmányolás terén, mint ami volt, mondjuk 1935-ben vagy 25-ben. Ezek az idők egyszer és mindenkorra lezárultak, nemcsak nálunk, hanem a munkáspárt elgondolása szerint, Angliában is. A nemzet gazdasági életén belül az állami szektor és a város, a közületek kezében lévő rész erősödik, a kapitalista terület csökken: ez ma a fejlődés iránya mindenütt, nálunk is.

Ezért fogjuk most szeptemberben napirendre tűzni a bányák államosítását. (Nagy taps.) Ugyanakkor gondoskodni fogunk arról, hogy a bankok ellenőrzése révén a bankok se harácsoljanak úgy, mint ahogy ehhez hozzászoktak. *Az egész államapparátusba beépítjük a népi erőket, hogy mindenütt ott legyenek a demokrácia hívei, nem utolsó sorban a Kommunista Párt erői.* (Nagy taps.)

Ez a kapitalista állam tehát legyen valami más, mint a régi volt. Amikor, mondjuk Angliában, a munkáspárt MacDonaldd idejében uralomra jutott, ez az állami apparátusban, az állami tisztviselői karban, a hadseregben vagy a rendőrségben abszolúte nem jelentett semmi változást. Nem vettek fel munkáspárti rendőröket, nem lettek munkáspártiak a bírák, az államgépezet változatlanul maradt és ez volt az oka annak a könnyedségnek, amivel azután a konzervatívok a munkáspártot kidobhatták és utána zökkenés nélkül átvehették az államapparátust.

Mint az elvtársak a saját tapasztalatukból tudják, a mi államgépezetünk más. Igyekszünk a lehető legtöbb demokráciát beépíteni és természetesen ahol demokrácia van, ott a Kommunista Párt sem hiányozhat. Különösen vigyázunk arra, hogy ez az államapparátus soha többé ne legyen a demokrácia ellen használható. A rendőrséget tehát ne lehessen a demokrácia ellen felhasználni és az államapparátusban mindenütt ott legyenek azok, akik gondoskodnak róla, hogy a demokrácia ne csak külső látszat, pusztán szó legyen, hanem szerves része az államnak. Látják az elvtársak, hogy az a kép, amit rajzolok, egész más típusú államot mutat, mint amiről általában beszélni szoktak, ha a demokrácia államról szó esik.

Ha például a svájci demokráciát nézzük, ott, nagyon jól tudjuk, hogy egyetlen kommunista rendőr sincs, mégkevésbé

rendőrkapitány. Ugyanígy van Svédországban és egyebütt is. Mi egy olyan demokrata államot akarunk építeni, amelyikben mindenütt ott vannak a demokrácia törhetetlen és konzekvens képviselői, többek közt a kommunisták is és ebből a mi állam-ideálunkból nem engedünk.

Az elvtársak, azt hiszem, megértik, hogy amit mi most építünk, az egy komoly, új típusú demokratikus állam. Olyan állam, melynek apparátusát ne lehessen többé a demokráciával szembeállítani. Ennek az államtípusnak a felépítéséhez azonban nagyszámú értelmiségre van szükség. Mi természetesen rajta leszünk, hogy új közoktatási törvényekkel módot adjunk arra, hogy intelligens ipari munkások és parasztok rövid esti tanfolyamok elvégzése után a legkülönbözőbb állami funkciókat betölthessenek. (Taps.) Mi gondoskodni fogunk arról, hogy a munkások és parasztok ugyanilyen esti tanfolyamokon érettségizhessenek, sőt egyetemet is végezhesse- nek. (Nagy taps.)

A tervünk az, hogy aránylag rövid időket szabjunk, de akármilyen rövid időt szabunk, amíg egy négy középiskolát végzett munkásból vegyész-mérnök, vagy orvos lesz, abba évek telnek. És mert az országépítő munkát azonnal meg akarjuk kezdeni, feltétlenül szükséges, hogy a már meglevő értelmiségiek között az eddiginél hasonlíthatatlanul nagyobb toborzó munkát végezzünk és nyerjük meg közülük azt, aki a Kommunista Pártba való. Látják tehát az elvtársak, hogy az értelmiség kérdése összefügg a mi általános perspektívánkkal és minél gyorsabban oldjuk meg ezt a kérdést, annál erősebb lesz az az új demokrata állam, amelyet mi most létre akarunk hozni.

Hogy mennyire áll majd szilárdan ez az új típusú demokrata állam, az elsősorban a mi sikereinktől vagy balsikereinktől függ.

Ha terveinket jól meg tudjuk valósítani, ha a felépítés gyorsan megy, ha sikerül letörni az inflációt, ha sikerül letörni a burzsoázia szabotázsát, akkor gyorsabban megyünk előre. Ha a burzsoáziának sikerül inflációval, szabotázsával meggátolni a mi fejlődésünket, akkor nemcsak lassabban fogunk haladni, de egyik-másik pozíciót fel kell adnunk és helyenként vissza kell vonulnunk úgy, mint ahogy ez a fronton történik. Amint látják az elvtársak, az osztályharc természetesen folytatódik, csak más viszonyok között és más

eszközökkel és ebben a harcban nekünk óriási szükségünk van az értelmiségre. Pártunknak a legközelebbi időben a toborzás mellett külön, rendkívül fontos kérdése lesz az értelmiség bevonása.

VIII. JAVITSUK A KÉT MUNKÁSPÁRT VISZONYÁT!

Hogy a toborzás elhanyagolása milyen bajokat okoz, arra nézve jellemző a Szociáldemokrata Párttal szembeni viszonyunk pillanatnyi lanygulása, — nem akarom mondani: elhidegülése.

Mi marxisták vagyunk és tudunk különbséget tenni mennyiség és minőség között és tudjuk, hogy 1000 kommunista párttag lendület, fegyelem, szervezettség, önfeláldozás tekintetében többet érhet, mint mondjuk 1200 szociáldemokrata. De a szociáldemokraták ezt nem hiszik el, különösen hogyha a különbség igen nagy. Mint mondtam, helyenként a szociáldemokrata párttagság kétszer, sőt néha háromszor akkora, mint a kommunista s ez már komoly hiba, mert a marxista is tudja, hogy a mennyiség gyakran minőségbe csap át. Ha azt mondom, hogy 1000 kommunista többet jelenthet, mint 1200 szociáldemokrata, ezt már nem mondhatom ilyen nyugodtan 2000 szociáldemokratára és egyáltalán nem mondhatom 3000-re, mert itt már a nagy számok törvénye kezd játszani és a mennyiség a minőségbe csap át.

Ez azt is jelenti, hogy nekünk a *Szociáldemokrata Pártot* is toborzási területnek kell tekintenünk. Egyik-másik elvtárs egészen meg volt lepve, amikor ezt megmondtam és nekem kellett őt figyelmeztetnem, hogy ebben nincs semmi új, mert hiszen januárban, februárban, márciusban egész szociáldemokrata szervezetek jöttek át hozzánk és a legjobb kommunisták között ezrével vannak olyan elvtársak, akik fél évvel vagy háromnegyed évvel ezelőtt szociáldemokraták voltak. És megfordítva: a Szociáldemokrata Párt is toborzási területnek tekinti a Kommunista Pártot, csak sokkal kevesebb sikerrel. — De kivételesen előfordul, hogy kommunista is átmegy a Szociáldemokrata Pártba.

A Szociáldemokrata Párt válogatás nélkül veszi fel tagjait s ezzel számbelileg nem egy helyen túlszárnyal bennünket. Az így előállott számeltolódásoknak mi lett a politikai követ-

kezménye? Az, hogy a Szociáldemokrata Párt egyes rétegei elbízták magukat. Elkezdtek úgy beszélni a Kommunista Párt-ról, mint amit ők már régen legyalogoltak, elhúztak mellette és ennek természetesen a következménye az lett, hogy nehezebb lett a Szociáldemokrata Párttal a munka. Négy hónappal ezelőtt, mondjuk, minden további nélkül elismerték, hogy a budapesti proletariátuson belül a kommunisták úgy aránylanak a szociáldemokratákhoz, mint a 60 a 40-hez. Viszont másfél hónappal vagy egy hónappal ezelőtt a világ legtermészetesebb hangján kezdték emlegetni: „Az összes üzemekben többségben vagyunk.“ Ennek az lett a folyománya, hogy a régi tűrhető együttműködés megnehezedett, mert látszólag eltolódtak a két párt között az erőviszonyok.

Tetézte még a helyzetet az angol választási győzelem. A helyzetet a külföldi kérdésekhez nem értő szociáldemokraták úgy magyarázták, mint hogyha lényegében a magyar Szociáldemokrata Párt győzött volna ugyanolyan arányban, mint Angliában. Ezt csak úgy hasonlatképpen mondom, de lényegében ezt a hatást váltotta ki. Természetesen nekünk ebben a helyzetben válaszolnunk kellett s mi kissé megnyomtuk a gombot. Megmutattuk, hogy a Kommunista Párt igenis erősebb még akkor is, ha helyenként a Szociáldemokrata Pártnak több kereskedő és kispolgár tagja van.

Természetesen az ilyen versengés nem alkalmas arra, hogy a két párt jó viszonyát javítsa s mutatja, hogy hibát követtünk el akkor, amikor májusban, júniusban, júliusban az újjáépítési lázban kissé elhanyagoltuk a tagfelvételt. Az elkövetett hibákat most ilyen nehézségekkel fizetjük meg. A Szociáldemokrata Pártban észrevették ezt a kommunista ellenlökést s azt próbálják magyarázni, hogy erre nincs is szükség. Most körülbelül kéthete hallottam, amikor a Szociáldemokrata Párttal együtt a Kommunista Párt vezetői egy közös kis vacsorán voltak, hogy összebarátkozzanak és megismerjék egymást. Az egyik elvtárs felköszöntőjében a két párt viszonyát így jellemezte: „Testvéri összefogás, amelyben teljesen mindegy, hogy a kommunista győz-e vagy a szociáldemokrata győz-e, mert mindkettő a szocializmus győzelme.“ Erre én vettem át a szót és megmagyaráztam nekik, hogy ez nem egészen így van. A kommunista győzelem a demokráciának óriási győzelme, (Taps.) de vajjon győzelem-e

a demokráciának egy szociáldemokrata győzelem, ha nem társul a kommunista győzelemmel? s erre rögtön tagadólag válaszoltam. Azt mondtam, hogy a szociáldemokrata győzelmet nem lehet minden további nélkül a demokrácia győzelmének tekinteni. Nem azért, mert én, a kommunista, nem tekintem annak, hanem azért, mert a reakció nem tekinti annak. A reakció csak a Kommunista Párttól fél és senki mástól. (Nagy taps.)

Ennélfogva a Kommunista Párt gondoskodni fog róla, hogy vereség ne érje, mert a Kommunista Párt veresége az összdemokrácia veresége. Természetesen aláhúztam, hogy az egységes fellépés az olyan taktika, amelyben nem az egyik párt keres a másik rovására, hanem mindkettőnek olyan óriási előnyöket juttat, amit külön-külön egyik sem tud elérni és ettől az állásponttól nem tágitottam. Az volt a benyomásom, hogy a szociáldemokraták kissé kényszeredetten, de belátták, hogy nem egyforma, ha a kommunista győz, vagy ha a szociáldemokrata győz.

Ezt azért akarom az elvtársaknak rendkívül aláhúzni, mert ez a kérdés a jóhiszemű szociáldemokratáknál feltétlenül komoly szerepet fog játszani a jövőben s nekünk emellett ki kell tartanunk. Eddig nem beszéltünk erről, de nem lényegtelen a szociáldemokratáknak se a reakció elleni harc szempontjából, hogy a Kommunista Párt győzelmet arasson. Ezt meg kell mondani minden szociáldemokrata elvtársunknak, hogy gondolkozzék rajta. Én megmagyaráztam a szociáldemokratáknak, hogy ennek a körülménynek történelmi okai vannak. A Kommunista Pártot a reakció mint törhetetlen, meg nem alkuvó, legyőzhetetlen ellenségét ismerte. Félt tőle és ez a félelme teljesen indokolt. Most még jobban fél tőle, mert tudja, hogy a kommunista következetes és a döntő dolgokban nem lehet vele alkudni. (Taps.) A szociáldemokratákat a 25 évi együttélésből ismeri a reakció és nem akarom mondani, hogy szelidnek tartja őket, de mindenesetre nem fél tőlük. Ezt is így megmondtam.

Ajánlom az elvtársaknak, hogy ezt az érvelést ott, ahol erre sor kerül, barátságosan és elvtársiasan, de használják fel, mert ezt minden munkás megérti. Ezt láttam Ózdon is, ahol a szociáldemokratákkal beszéltem erről a kérdésről. Ózdon én a kérdést ilyen módon tettem fel nekik: „Mitől fél jobban a

reakció, a Kommunista Párttól vagy a Szociáldemokrata Párttól?" A szociáldemokraták egyhangúlag azt mondták: „A kommunistáktól.“ Tehát ők maguk voltak kénytelenek ennek az álláspontnak a helyességét belátni.

Ez olyan új érv, olyan húr, amin eddig még nem játszottunk, de most, hogy közelednek a választások, ezt is elő kell venni. Természetesen okosan, mérsékelten, ne úgy, hogy romolják a viszony a szociáldemokratákkal. Másrészt nevének kell nevezni a gyereket, különben tényleg megtörténik az, hogy elterjed az a nézet, amit nekünk említettek, hogy mind-egy, kommunista győz-e vagy szociáldemokrata, a fő az, hogy egyik a kettő közül győzzön. Holott itt igen lényeges különbségek vannak, amiket én csak pedzettem, amikor a kérdést úgy állítottam fel, ahogy vázoltam.

Szóval ez a helyzetünk a Szociáldemokrata Párttal ma. Kissé megromlott a helyzet, aminek részben az is az oka, hogy a Szociáldemokrata Párt most egy kongresszus előtt áll, ahol a Szociáldemokrata Párt jobb- és balszárnya között harcra kerülhet a sor. Hogy ez a harc kompromisszummal végződik-e vagy egyébbel, azt még nem tudjuk. De mindenesetre az az érzésem, hogy a baloldal, amelyet a jobboldal azzal támad, hogy túlságosan engedékeny a kommunistákkal szemben, úgy látszik, részben ez ellen is akar védekezni. A kérdésbe belezácsolódik a küszöbön álló választások és itt térek rá mai beszámolómnak utolsó pontjára.

IX. A VÁLASZTÁSOK.

A Kommunista Párt véleménye az, hogy a legközelebbi két-három hónapban mind a budapesti, mind az országos választásokat végre kell hajtani. (Nagy taps.) Okunk van hinni, hogy ezt a kezdeményezésünket, mint minden egyéb eddigi országos kezdeményezésünket, a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front többi pártjai is át fogják venni. A mi álláspontunk ebben a következő:

Választani előbb vagy utóbb úgyis kell, meg kell szüntetni az ideiglenességet, azt, hogy úgy a kormány, mint a nemzetgyűlés csak ideiglenes. Bármely reakciós hivatkozhatik arra, hogy az egész demokrácia tulajdonképpen csak ideiglenes, a választásoknál megbukhat. Tekintettel arra, hogy előbb-

utóbb választani kell, megnéztük, melyik időpont legmegfelelőbb a magyar demokrácia számára. Télen választani a mi közlekedési viszonyaink mellett nagyon nehéz. Aki a magyar politikai viszonyokat ismeri, az tudja, hogy mióta alkotmányos vagy félalkotmányos élet volt Magyarországon, télen sose volt választás. Tavasszal megint nehéz választani a tavaszi munkák miatt, nyáron az aratás miatt.

Ugy, hogy ha most nem választunk, akkor jövő őszre marad a választás, már pedig a magyar demokráciának semmi oka sincs ezt az ideiglenes állapotot még egy esztendővel megnyújtani, annál is inkább, mert közben jön a békekötés, amelyik egy teljesen felelős, kimutathatóan a nép bizalmán alapuló kormányt követel. Nekem az a meggyőződésem, hogy a Magyar Kommunista Pártnak és vele együtt a demokráciának minden oka meg van arra, hogy nyugodtan és bizalommal nézzen a választások elé. (Nagy taps.)

A választójog már kidolgozás alatt áll és remélhetőleg néhány héten belül megjelenik. Így igen valószínű, hogy a jövő hónapban már a nagybudapesti választások meg lesznek és utána gyors iramban jönnek az országos választások. Ezt azért jelentem be most itt az elvtársaknak, hogy mindenkinek módja legyen erre felkészülni. Természetesen az előkészületeket a központi vezetőség már csinálja és az elvtársak — kiki a maga helyén — rövidesen meg fogja kapni ebben a választási harcban a maga beosztását. Én a részletekre most nem is akarok kitérni.

1. Miért akarunk egységes munkáslistát?

Egy dolgot azonban feltétlenül érinteni akarok, elsősorban a budapesti választásokkal kapcsolatban és ez: egyedül menjünk-e a választásokban vagy a budapesti szociáldemokrata szervezetekkel együtt. (Közbekiáltások: Egyedül.) Mindjárt beszélek erről is. (Derültség.) Mi a dolgokat szeretjük minden oldaláról megnézni és ezt a kérdést is megnéztük minden oldaláról. Természetes, hogy a Párt túlnyomó többsége, különösen azokban a kerületekben, ahol a Kommunista Párt erősebb, mint a Szociáldemokrata Párt, hallani sem akar egyébről, mint egyedülmenésről és az elvtársak túlnyomó többsége azt mondja: *Végre itt az a lehetőség, amikor egyedül futhat-*

juk ki a formánkat, nem a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontban, a többiektől nem korlátozva. Mutassuk meg, hogy mit tud a kommunista és magunk mögött hagyva a többieket, vigyük az első helyre a Kommunista Párt erőit. Természetes, hogy ez a kép és lehetőség mindenkit nagyon csábít. Még engem is. (Derűltség, nagy taps.)

De elvtársaim, az ember lehetőleg óvatosan engedjen a csábításnak. Ez régi tapasztalat, amit javaslok a többi elvtársaknak is megszívlelésre. Itt a helyzet a következő:

Városi választásokról van szó, nem országosakról. Semmi kétségem, hogy ha egyedül megyünk és megnyomunk minden gombot — és nem vitás, hogy ebben az esetben megnyomnánk minden gombot, — a választások eredménye kétségkívül pompás kommunista győzelem lenne (nagy taps), ugyanakkor azonban világos, hogy abszolút többséget a Kommunista Párt Budapesten nem kaphat. Erre a legoptimistább sem számíthat. Tehát akármilyen nagy lenne a kommunista győzelem, tovább is koalícióban kellene lennünk a többi pártokkal, elsősorban a Szociáldemokrata Párttal. A Kommunista Párt ugyan szépen szerepelne a választásokon, de igazi győzelmet nem érne el.

Ellenben mi történne? Semmi kétség, hogy egy ilyen versenyfutásban a szomszéd pártok, elsősorban a Szociáldemokrata Párt kapna néhány alapos oldalbalökést. Ez elkerülhetetlen ilyen választásoknál. Sőt tovább megyek: *a budapesti választás lényegében versenyfutás lenne a Szociáldemokrata Párt és a Kommunista Párt között*, mert kétségkívül itt a két munkáspárt külön-külön sokkal erősebb, mint a Kisgazda Párt, vagy a Polgári Párt, vagy a Parasztpárt. És emiatt — annyi egységhangoztatás után — a választás lényegében egy kommunista-szociáldemokrata párviadal volna, aminek következménye az lenne, hogy *alaposan meglazulna a munkásegység.*

Különösen a szakszervezetek vannak megijedve ettől a perspektivától, azok a szakszervezetek, amelyek mint a munkásegység szervei, kommunista és szociáldemokrata tagokból állanak és amelyek félnek, hogy a harc átcsapna, — mint ahogy valószínűleg átcsapna, — a szakszervezetekre is. És a szakszervezetek gyenge és porcogós csontjait alaposan megviselné egy ide-odarángatás. Ugy, hogy ezek a szempontok ellene szólnak a különmenésnek.

Mellette szól az együttmenésnek először is a munkásegység. *Ez volna az első igazi demonstrációja a munkásegységnek.*

Ilyen munkásegység-demonstrációnk eddig kettő volt, kézzelfogható, a tömegek számára látható. Az egyik a május elseji gyűlés, amely kétségekívül igen impozánsan sikerült. A másik pedig a béketüntetés, amelyik a maga módján szintén igen szép munkásegység-képet mutatott.

Ha mi most együtt megyünk a szociáldemokratákkal, semmi kétség, hogy a két pártra eső szavazatok száma sokkal nagyobb lesz, mintha a két párt külön-külön menne a harcra. Ezt mindnyájan érezzük, ez éppen a munkásegység előnye. Ez az a helyzet, amit én úgy szoktam jellemezni, hogy az egység haszna, hogy mindegyik párt külön-külön többet kap belőle, mint hogyha egyedül harcolna. Azután óriási munkásgyőzelmet jelentene Budapesten. Mert ha a két párt összefog és hogy úgy mondjam, együtt nyomja a gombot, akkor kétségekívül igen impozáns munkástöbbség lesz az eredmény, mégpedig olyan munkástöbbség, amelyen a legnagyobb reakció sem találhat a demokrácia szemszögéből kivetnivalót. Akkor nem fognak terrorról, meg megfélemlítésről beszélni. Mindenki látni fogja, hogy a budapesti dolgozó nép impozáns, egységes akarata nyilvánul meg. Ilyen óriási győzelemnek nagy volna még a külföldi hatása is, de nem kevésbé jelentős lenne a belföldi hatása. Mert hiszen ez a budapesti választás lenne tulajdonképen a kiindulópontja az országos választásoknak, és egy nagy győzelemmel mennénk az országos választások elé.

Tehát látják az elvtársak, hogy nemcsak a különindulásnak, de az együttindulásnak is meg vannak a maga pozitív oldalai, sőt a mi nézetünk szerint az egységes fellépésnek nagyobbak a lehetőségei és eredményei a városi választásoknál, mint az önálló indulásnak. (Nagy taps.)

Ebből a megfontolásból kiindulva mi tehát javasolni fogjuk a Szociáldemokrata Pártnak az egységes állásfoglalást. Hogy ez milyen formában lesz, azt még nem tudjuk, a legközelebbi napokban fog megtörténni. Mi mindenesetre megteesszük, hogy a Szociáldemokrata Párt mit válaszol, az még kétséges. Nálunk is megoszlanak a vélemények úgy a tömegekben, mind a vezetőségben. Mindenesetre mi keresni fogjuk az alkalmat a pártkongresszus után a jövő héten, hogy a Szociáldemokrata Párt vezetőségével ezt a kérdést megtárgyaljuk.

A Kommunista Párt vezetősége ebben a kérdésben tehát a közös választás mellett van. Abból indul ki, hogy az orszá-

gos választások technikája majdnem lehetetlenné teszi a közös listát. Ott valószínű, hogy a két párt külön listán indul, legfeljebb az egység jeléül a maradék szavazatok elszámolására fogunk megállapodást kötni. Ezek természetesen még mind tervek, hiszen maga a választójog sincs készen. Az országos választásokon azután a Kommunista Párt megmutathatja, hogy milyen ereje van és akkor abba külön, teljes erővel belefekhetik. Ez a Kommunista Párt vezetőségének álláspontja a választásokra vonatkozólag.

2. A Kommunista Párt választási győzelmének jelentősége.

Még egy-két szót akarok mondani ezenkívül a választások politikai jelentőségéről. Lényegében ez lesz az első ilyen természetű harc, amit a Kommunista Párt vállal, mióta egyáltalán a világon van. Mi Magyarországon sohasem vettünk részt választásokon, ennél fogva számunkra ez a vállalkozás bizonyos fokig az újdonság ingerével hat. Azért mondom, hogy bizonyos fokig, mert én magam vettem részt választásokban. De természetesen azok egészen más viszonyok között folytak le, úgy hogy ebben a tekintetben a helyzet számunkra is még új s ezért teljes erővel fel kell rá készülni.

Az elvtársaknak tudniok kell, hogy a mi pártunk sikerei elsősorban eddig a szervezettségnek és a felkészültségnek köszönhető. Ahol nem jól készültünk fel, és nem szereztük meg alaposan a dolgot, ott az eredmény közepes, vagy a közepesnél aluli volt és megfordítva: Ahol lehetőleg egyetlen szempontot nem tévesztettünk szem elől, ahol minden eshetőséget előre számításba vettünk, mindenre előre gondoltunk, ott a dolog átlagon felül sikerült.

Semmi kétség, hogy így lesz ezekkel a választásokkal is. Mi ismerjük az országos erőviszonyokat és a Dunántúl nyugati szegélye kivételével, amelyet még meg kell dolgoznunk, az ország többi részében, s elsősorban a fővárosban nyugodtan megyünk a választások elé. Ez a nyugalom azonban ne legyen olyan, hogy a legkisebb részletet is figyelmen kívül hagyjuk. A mi jövőendő választási győzelmünk attól függ, hogy milyen aprólékos gondnal készítünk elő mindent és mennyire mozgósítjuk az utolsó emberig összes tartalékainkat.

Ez olyan harc, aminek csak egy eredménye lehet: komoly kommunista győzelem. (Leikes taps.)

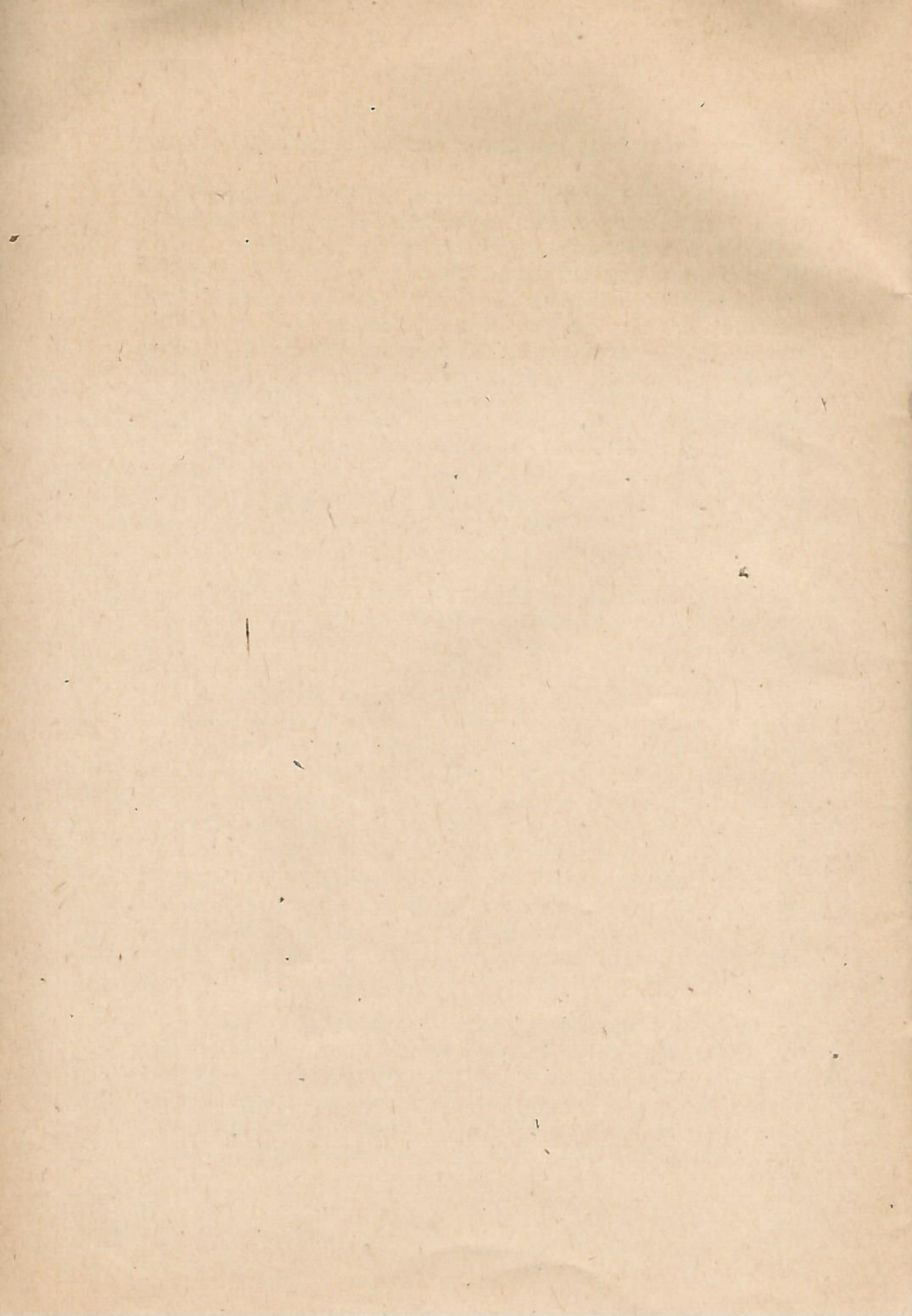
A Magyar Kommunista Párt működését eddig is nagy figyelemmel és talán szerénység nélkül mondhatjuk, meg lehetős elismeréssel nézi a külvilág, elsősorban a szomszéd országok kommunista pártjai. De amit eddig mutattunk, az számszerűen nehezen mérhető le. Ez lesz az első erőpróba, ahol százalékszerűleg meg tudjuk mutatni, hogy jól dolgoztunk-e, vagy nem jól dolgoztunk. S ennek a választásnak a kimenetelétől igen sokban függ a magyar demokrácia jövője. Ha az eredmény impozáns, ez egyben hatalmas győzelem lesz az egész demokráciának. Eddigi eredményeink feljogosítanak bennünket arra, hogy a maximumot követeljük az elvtársaktól. Ne engedjük, hogy valaki egy pillanatra is azt higgye, hogy a győzelem ezen a téren úgy magától adódik, mint ahogy a Duna magától folyik a partjai között, vagy a víz a kinyitott vízcsapból. *Ez komoly, nehéz munka lesz.*

A mi pártunk hozzá van szokva, hogy semmit ingyen nem kap. Azok az eredmények, amelyeket eddig elértünk, 25 esztendei keserves földalatti harcnak most aratott gyümölcsei. 25 esztendeig kínlódtunk, amíg odajutottunk, ahova más pártok ilyen megpróbáltatások nélkül eljutottak. Az előttünk álló út is nagyon nehéz. Mindenki tudja, hogy óriási nehézségek lesznek. Gondoljunk csak arra, hogy a termés, az aratás sokkal rosszabbul ütött ki, mint ahogy előre láttuk. Egyéb nehézségeink is vannak. Nekünk nyitott szemmel és reálisan kell nézni a jövőt, de ugyanakkor a maximális bizalommal. Én, amikor a mai előadásomra készültem, átolvastam a beszédek és beszámolókat, amiket Magyarországra érkezésem óta, január óta tartottam. Olvasás közben láttam csak, hogy milyen óriási utat tett meg az ország, minden nehézségek dacára és milyen óriási érdeme van a megtett úton a Magyar Kommunista Pártnak.

Mi ezekre az érdemekre most szerénytelenség nélkül hivatkozhatunk a magyar nemzet színe előtt. A mi választási agitációnk tulajdonképpen az lesz, hogy *megmutatjuk az országnak, hogy mit tett a nemzet feltámasztására a Magyar Kommunista Párt.* (Nagy taps.) Ez a felsorolás lesz számunkra a legdöntőbb érv, a legdöntőbb bizonyíték. Nincs

kétségem felőle, hogy a magyar nemzet megfelelőképpen fog válaszolni.

Azzal zárom a mai előadásom, Elvtársaim, hogy mindenki feszítse meg erejét, legyen most általános mozgósítás, nemcsak a nagybudapesti pártszervezetekben, hanem szerte az országban. *Fogjunk hozzá ehhez az új, fontos és győzelemmel végződő munkához és végezzük el úgy, ahogy a Kommunista Párt mostani és jövőendő befolyása és a magyar nemzet érdeke megkívánja.* (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)



Ha 3